



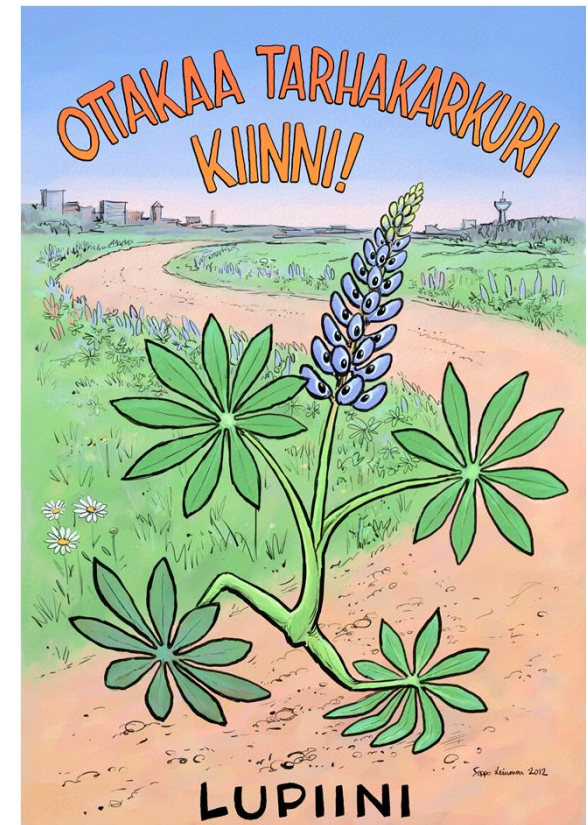
Vieraslajit ja kasvintuhoojat

Vantaan kasvillisuuden käytön periaatteet
seminaari 15.2.2016

Sinikka Rantalainen

Mikä on vieraslaji

- Vieraslajit ovat lajeja, jotka ovat levinneet luontaiselta levinneisyysalueeltaan uudelle alueelle ihmisen mukana
- Ihmisen myötävaikutuksella ylittänyt luontaiset leviämisesteet
- Yleensä sopeutuvat huonosti uuteen elinympäristöönsä ja tuhoutuvat nopeasti.
- Joissakin tapauksissa vieraslajit menestyvät, muodostavat lisääntyvän kannan ja vakiintuvat osaksi uutta elinympäristöään.
- Jotkin vieraslajit menestyvät erityisen hyvin ja aiheuttavat vakavaa vahinkoa alkuperäislajeille, ekosysteemeille, viljelykasveille, metsätaloudelle tai muille elinkeinoille.
- Voivat aiheuttaa huomattavaa taloudellista haittaa vaikuttamalla ihmisten, eläinten tai kasvien terveyteen tai kiinteistöjen arvoon. Haitat voivat myös olla sosiaalisia tai esteettisiä.
- Tällaisia selkeitä haittoja aiheuttavia vierasperäisiä lajeja kutsutaan haitallisiksi vieraslajeiksi.



Vieraslajilainsäädäntöä EU:ssa ja Suomessa

- Suomen kansallinen vieraslajistrategia, valtioneuvoston periaatepäätöksellä hyväksytty 2012
- EU:n vieraslajiasetus, voimaan 1.1.2015
- EU:n vieraslajiluettelo, voimaan 1.1.2016
- Suomessa laki vieraslajien aiheuttamien riskien hallinnasta (vieraslajilaki), voimaan 1.1.2016
- Valtioneuvoston asetus kansallisesti merkittävistä vieraslajeista, voimaan 1.1.2016

EU:n vieraslajiasetus ja vieraslajiluettelo

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus N: 1143/2014 haitallisten vieraslajien tuonnin ja leviämisen ennalta ehkäisemisestä ja hallinnasta
- EU:n vieraslajiluettelo sisältää 37 lajia, joista viisi Suomessa esiintyvää haitallista lajia
 - 2 jättiputkilajia (armenian- ja persianjättiputket)
 - keltamajavankaali
 - täplärapu
 - villasaksirapu

Eu:n luettelo haitallisista vieraslajeista

KASVIT

- pilvisutilatva
- armenianjättiputki
- persianjättiputki
- piinahelmikki
- purppurakudzu
- raastotatar

VESIKASVIT

- karheviuhkalehti [akvaariokasvi]
- kellusvesihyasintti
- sumasammakonputki [*yleiskielinen nimi leinikinputki, muu yleiskielinen nimi: kelluva penni*]
- afrikanvesihäntä
- lauttarusolehti
- loikorusolehti
- keltamajavankaali
- isoärviä

LINNUT

- intianvaris
- kuparisorsa
- pyhäiibis

KALAT

- rohmutokko
- saharaspora

- NISÄKKÄÄT
- oliiviselkäorava
- intianpikkumangusti
- koati
- nutria [*rämemajava*]
- kiinanmuntjakki
- pesukarhu
- iso-orava
- harmaaorava
- siperianmaaorava

- SAMMAKKOELÄIMET
- härkäsammakko

- MATELIJAT
- punakorvakilpikonna
-

- HYÖNTEISET
- aasianherhiläinen

- MUUT SELKÄRANGATTOMAT

- villasaksirapu
- amerikankääpiöraju
- amerikkalaisperäinen *Orconectes virilis* -rapu
- täpläraju
- punaraju [*punarämeraju, punainen suoraju*]
- marmoriraju

Suomen vieraslajilaki ja -asetus

- Kansallinen vieraslajilaki korvaa Luonnonsuojelulain 43§:n vierasperäisten lajien leviämisen rajoittamisesta
- Lain tarkoituksena on torjua vieraslajeista aiheutuvia vahinkoja alkuperäisille eläin- ja kasvilajeille muun muassa estämällä haitallisimpien vieraslajien maahantuonti, niiden kasvattaminen tai päästäminen ympäristöön.
- *Vieraslajin ympäristöön päästämisen kieltö:* Vieraslajia ei saa pitää, kasvattaa, istuttaa, kylvää tai muulla vastaavalla tavalla käsitellä siten, että se voi päästä ympäristöön.
- Vieraslajilaki antaa mahdollisuuden nimetä myös kansallisesti haitallisia vieraslajeja (Suomen vieraslajistrategiassa), joista voi aiheutua vahinkoa erityisesti Suomen oloissa.
- MMM ohjaa ja seuraa lain täytäntöönpanoa yhteistyössä liikenne- ja viestintäministeriön ja ympäristöministeriön kanssa.
- ELY-keskus valvoo vieraslajiasetuksen ja tämän lain noudattamista ja päättää nopeiden hävittämistoimenpiteiden toteuttamisesta.
- Tulli valvoo vieraslajiasetuksen mukaista maahantuontia sekä maahantuontikiellon noudattamista Euroopan unionin ulkopuolelta.
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto toimii vieraslajiasetuksen tarkoittamana lupaviranomaisena

Kansallinen haitallisten vieraslajien luettelo

Liite A

ELÄIMET

1 Nisäkkäät

1.1 lajiryhmä: petoeläimet mukaan lukien

- Kesykoiran ja suden tai kesykoiran ja toisen koiraelainlajin risteyvät
- Kesykissan ja toisen kissaeläinlajin risteyvät

ja lukuun ottamatta seuraavia lajeja:

- Metsästyslain 42§:n tarkoittamat vierasperäiset petoeläimet tai riistapetoeläinten vierasperäiset kannat
- Kesykoira ja sen lajiristeyvät
- Kesykissa ja sen lajiristeyvät
- Fretti.

1.2 lajiryhmä: lepakot

2 Linnut

2.1 lajiryhmä: päiväpetolinnut sekä niiden risteyvät

2.2 lajiryhmä: pöllölinnut

2.3 lajiryhmä: varikset

2.4 kiljuhanhen risteyvät muiden hanhilajien kanssa

3 Matelijat

3.1 hietasisilisko

4 Sammakkoeläimet

4.1 lajiryhmä: vihersammakot

4.2 euroopanlehtisammakko

4.3 vuoristokellosammakko

4.4 alppivesilisko

Liite B

KASVIT

1 kaukasianjättiputki

Suomen vieraslajilaki

4 § Kiinteistön omistajan ja haltijan huolehtimisvelvollisuus

- Kiinteistön omistajan tai haltijan on huolehdittava kohtuullisista toimenpiteistä kiinteistöllä esiintyvän unionin luetteloon kuuluvan tai kansallisesti merkityksellisen haitallisen vieraslajin hävittämiseksi tai sen leviämisen rajoittamiseksi.
- 5§ Toimijan huolehtimisvelvollisuus
- Toimijan on huolehdittava ettei hänen tuottamassaan, myymässään.. tuotteessa tai aineistossa ei ole unionin luetteloon kuuluvaa tai kansallisesti merkityksellistä haitallista vieraslajia, joka voi levitä toimijan alueen ulkopuolelle

Haitallisia vieraslajeja Vantaalla

- Jättiputket, EU:n vieraslajilistassa ja kansallisessa asetuksessa
- Jättipalsami, vieraslajistrategiassa
- Lupiini, vieraslajistrategiassa
- Pajuasteri, vieraslajistrategia
- Kurtturuusu, vieraslajistrategia
- Kani – riistaeläin, vieraslajistrategia, metsästyslaki (myös supikoira ja minkki)- Suomen riistakeskus
- Espanjansiruetana, maa- ja metsätalouden vieraslaji, vieraslajistrategia

- Vantaalla torjutaan jättiputkea ja jättipalsamia

Jättipalsami





Jättiputki



Kurtturuusu

Espanjansiruetana





Lupiini



Keltamajavankaali



Pajuasteri

Aasianrunkojäärä

- EU:n komission päätös 2015/893 toimenpiteistä *Anoplophora glabripennis* – organismin (aasianrunkojäärä) unioniin kulkeutumisen ja siellä leviämisen estämiseksi
- Suomessa laki kasvinterveyden suojelemisesta, ohjeena EU:n kasvinterveysdirektiivi
- EVIRA viranomainen, MMM valvonta ja ohjaus



Kiitos !



Vantaan kaupunki
Toimiala
Osoite
puhelinnumero